

קונטרס

בנין יעקב

יום כיפור

אמרים יקרים מפנינים ופלאים
לעורר הלבבות בימים המאירים
להבהיק עיניים ביהלום וספירים

תוכן הענינים

יום כיפור

מזדה ועוזב ירוחם - באמירת הווידוי צריך לקבל על עצמו לעזוב את החטא.....ג
עיצומו של יום מכפר - חסד עשה עמנו השי"ת שנתן לנו את יום הכפורים לכפר בו.....ח

© כל הזכויות שמורות

להערות אפשר לפנות לטל-פקס : 02-999-8201

או למייל : GMAIL.COM@3122131

ניתן להשיג הקונטרס

בירושלים : 053-31-53-661 050-41-75-336

בבית שמש : 052-76-30-720

כמו כן ניתן להשיג את סדרת הקונטרסים

בנין יעקב על המועדים

אלול – ימים נוראים • סוכות • חנוכה • שובבי"ם • פורים – ד' פרשיות

חודש ניסן - חג הפסח - ספירת העומר • שבועות • בין המצרים

וכן בנין יעקב על התורה: בראשית • שמות • ויקרא • במדבר • דברים

יום כיפור

מודה ועוזב ירוחם

באמירת הווידוי צריך לקבל על עצמו לעזוב את החטא

המצווה של יום הכפורים הוא תשובה

לכל חג ומועד במעגל השנה יש לה את המצוה המיוחדת לזמן הזה שהתורה ציוותה אותנו לקיים, בפסח יש חיוב לאכול מצות ובסוכות חייבים בסוכה ובר' מינים, וכמוהם הוא גם יום הכיפורים, שאף לה יש מצוה מיוחדת שהתורה מצווה אותנו, והוא מצוות התשובה, וכשם שבראש השנה מחויבים לתקוע בשופר כך ביום הכיפורים שומה עליו לעסוק בעסק התשובה.

בן פסק הרמב"ם בהלכות תשובה (פרק ב הלכה ז), וזה לשונו: "יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל, ליחיד ולרבים, והוא קץ מחילה וסליחה לישראל, לפיכך חייבים הכל לעשות תשובה ולהתודות ביום הכפורים"^[א]. וכיוצא בזה ראה ב'שערי תשובה' להרבינו יונה מגירונדי שכתב: "מצות עשה מן התורה, להעיר אדם את

(א) וראה בלחם משנה (הלכות תשובה פרק ג הלכה ג) שמקשה על הרמב"ם שכתב (שם), "והבינוני תולין אותו עד יום הכפורים אם עשה תשובה נחתם לחיים ואם לאו נחתם למיתה", וקשה, אם הוא בינוני מדוע יתחייב מיתה אם לא שב בתשובה, הלא הוא מחצה על מחצה והרב חסד מטה כלפי חסד, ומתריץ שעצם העניין שלא שב בתשובה זהו עוון נוסף שמצטרף לעוונותיו הישנים וכבר אינו כמחצה על מחצה, אלא עוונותיו מרובין על זכויותיו. וזה לשונו: משום דבאלו עשרה ימים של תשובה הוא חייב לעשות תשובה ואם לא עשה הרי עון אחד נוסף על העונות.

רוחו לחזור בתשובה ביום הכפורים, שנאמר (ויקרא מז, ל) 'מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו'. על כן הזהירנו הכתוב שנמחר לפני השם בתשובתנו, והוא יכפר עלינו ביום הזה לטהר אותנו".

הואיל וכן, הרי שבימים אלו חלה חובת התשובה על כל אחד ואחד מישראל למגדול ועד קטן, וכדכתב הרמב"ם (שם הלכה ו), "אף על פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ראש השנה ליום הכפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד, שנאמר (ישעיה נה, ו) 'דרשו ה' בהמצאו'".

והקב"ה שהוא מסבב כל הסיבות, הכין ותיכן מבעוד מועד את היום הזה למען יוכלו לשוב בתשובה שלימה ללא כל מניע ומפריע, אפילו את פי השטן סוכר הקב"ה ביום הכפורים בכדי שלא יוכל להשמיץ, ולכן מי פתי ולא ישוב ביום זה, וממש אין לשער ואין לתאר את הצער הגדול והנורא שנגרם לקודשא בריך הוא ושכינתיה כאשר מזלזל האדם בשאט נפש בשעת הכושר שהמציא לידו ואינו שב בתשובה כדבעי^[ב].

(ב) וראה ב'משך חכמה' (דברים ל, כ) בו האריך לתאר את גדול הכאב על מי שאינו מנצל יום זה לתשובה שלימה, וזה לשונו: 'דין וחשבון' (אבות ג, א) - פירש הגר"א (ע' לקוטים בס"ס שנות אליהו) 'דין' על העבירה שעשה ו'חשבון' על המצות שהיה יכול לעשות בעת שעשה העבירה. ולפ"ז תסמר שערות אנוש ביום הכפורים דקיי"ל (יומא פה:) דעם תשובה מכפר גם על חמורות ובלא תשובה גם על קלות אינו מכפר, א"כ כמה גדול החשבון שביום שנענה גם היחיד, ואין השטן שולט עליו כמאמרם (יומא כ) השטן בגימ' שס"ד, ונקל לעשות תשובה, ובדבר קל יוכל לזכות לחיים הנצחים ולהיות אהוב למקום, ואם חלילה לא עשה תשובה יוכל להיות העונש על החשבון היינו העדר עשייתו התשובה כמו שיענש על כל חטאיו ואפשר יותר מהם והאחרון הכביד, וכאשר ברך ברכת שהחיינו שזה באמת שמחה אמיתית שהקב"ה נתן יום סליחה לכל פשעי בני אדם להסיר מעליהם השטן, ויאות לברכו ולהודות לשמו על גדול רחמיו מצדו יתברך, אולם אם לא שב אדם מדרכו הרעה מוטב לו שלא היה יום הקדוש הזה ומוטב לו שנהפכה שלייתו על פניו בערב יום הקדוש הזה, כי היום הזה הכפיל עוד ענשו לבלי קץ בעונש חשבון העדר התשובה, ע"ז ידו כל הדוים.

חרטה וידי ועזיבת החטא

לאור הדברים האלה צריכים אנו לדעת מהו התשובה, מה נדרש מאתנו לעשות עבור זה וכיצד משיגים זאת. והנה, יש אנשים המדמים בנפשם בסדר התשובה הינה על ידי אמירת תהלים בבכי וכל מיני סדרי תיקונים הנמצאים בספרים, ואם כי גם זה הוא דבר חשוב שהרי צריך לתקן את מה שפגם בעליונים על ידי חטאו, אבל בזה לבד עדיין לא הגיע לכלל תשובה של אמת.

אפס כי הרמב"ם בהלכות תשובה ביאר בארוכה את הסדר המקובל והרצוי לעשות תשובה, ויעוין גם ב'שערי תשובה' להרבינו יונה (שער הראשון אות יט) אשר אף הוא מאריך בסדר עבודת התשובה, ומתוך דבריו אתה למד, שעל אף שיש לתשובה הרבה מדרגות, אבל יסודות התשובה הם שלשה בלבד: חרטה, וידוי, עזיבת החטא.

ולבן באמת תיקנו בסדר התפלה של יום הכיפורים לומר וידוי כמה וכמה פעמים, והוא היות שיום זה נועד לתשובה והווידוי הוא חלק מחלקי התשובה, הלכך יאמרנה במתינות ובכוונת הלב בהתעוררות ובלב נשבר, יתודה באמת ובתמים על כל חטאיו ועוונותיו שנכשל בהם בין בזדון ובין בשגגה, ביודעים ובלא יודעים, ועל כולם יבקש מאלוק הסליחות שיסלח וימחל לו.

וכאן צריך להדגיש ביותר, שעל אף שמדרך האנשים להתעורר במאד מאד באמירת הווידוי ולכוון על כל חטא וחטא שכשלו בהם, אבל עדיין אין בזה די, שהרי הווידוי והחרטה הינם רק חלק מחלקי התשובה וכדאמרן, וכל עוד שלא גמר בנפשו לעזוב את החטא הרי שלא יצא ידי חובת תשובה, והריהו דומה למי שטובל ושרץ בידו (לשון השערי תשובה' לעיל).

על כן עצתנו אמונה, שבשעה שמתוודה ואומר את סדר ה'על חטא', אשר בו מתוודים על כל מיני עבירות וחטאים הנמצאים ביד האדם, הרי שיחד עם זאת יקבל בלבו בקבלה גמורה שלא ישוב לכסלה עוד והריהו עוזב את החטא

ההוא, ובאופן הזה יזכה להשלים את עבודת התשובה בשלמות, חרטה וידוי ועזיבת החטא, ומודה ועוזב ירוחם^[א].

חובת התשובה עד כמה שידו מגעת

זהו עבודת היום, לעסוק בתשובה ותיקון המעשים על כל פרטיה ודקדוקיה, ובוה צריך להשקיע כל מעייניו, ואף אם קשתה עליו העבודה אל יזנח חלילה משלום נפשו, וכי משום קושי זה יישאר ללא תשובה כלל, חלילה וחלילה, אלא ודאי יעשה עד כמה שלא ידו לעשות וה' הטוב ישלים בעדו.

ועצה טובה קא משמע לך, שיבחון את עצמו כראוי באיזה עניינים הוא לקוי בהם ושעדיין אינם מתוקנים אצלו כדבעי, ועל דברים אלה יקבל על עצמו קבלות איתנות שמהם לא ינוד ולא יזוע, ואין הכוונה דווקא שיקבל על עצמו קבלות גדולות ועצומות, אדרבה, מוטב יקבל על עצמו עניין קטן אבל דבר שיודע בבירור שיוכל לעמוד בו ולהתמיד בה לאורך זמן.

(א) וראה בספר השל"ה הק' (מסכת יומא - הלכות תשובה - ב) שמפרט את האופן הרצוי והמועיל כיצד לומר סדר העל חטא' בכדי שתתקבל תשובתו לרחמים ולרצון לפני אדון כל, ולבסוף מציין שאחר שמתוודה יכוון אף על עזיבת החטא, וזה לשונו:

כתב ביראשית חכמה: סוף שער התשובה, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משובח. גם זה עיקר של וידוי שנאמר אבל אנחנו חטאנו. וטוב מאוד לפרט החטא בתוך הוידוי, כגון אם אכל נבלות וטרפות או שאר דברי איסור יפרש בתוך הוידוי שלו. כיצד, כשיאמר אשמתי יאמר אכלתי דבר שלא טהור, וכשיאמר בגדתי יאמר אם בעל כותית או אשת איש או נדה יאמר בעלתי, ואם גנב או גזל גזלתי, ואם הוציא שם רע על חברו או לשון הרע או שום גידוף יאמר עליו דברתי דופי, הוציא שכבת זרע לבטלה יאמר העויתי הוצאתי זרע לבטלה, ואם זנה עם עריות יאמר זדתי זנית, ואם חילל שבתות או חמד יאמר חללתי חמדתי. וכן לכל אלפא ביתא, על כל אות ואות יפרש בוידוי העבירה שעבר, ויאמר בבכי יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו, ואז יועיל לו.

אך כאן צריך להוסיף נקודה אחת חשובה ביותר, שהרבה פעמים קורה אצל האדם שהוא נזכר בעוונות ישנים שכבר מזמן וזמנים טובא שב עליהם בתשובה שלמה כראוי וכנכון, וצריך לדעת שאין זה אלא מעצת היצר שלא יכול להשלים בכך שהאדם הזה זנח את דרכיו הרעים ופנה לעבוד את השי"ת, וברצונו לשבר את לבו הריהו מזכיר לו את חטאיו הישנים, ועל דבר זה אנו מבקשים בתפילה "אל תזכר לנו עוונות ראשונים".

אולם פעמים יש שנוכרים בחטאים ישנים שעדיין לא שבנו עליהם בתשובה, וצריך לראות את זה כאות מן השמים, שרוצים לזכות אותנו לעשות תשובה גם על אלו החטאים, על כן, מיד כשנזכר בכך יתוודה ויתחרט עליהם כדבעי, והעיקר כמו שאמרנו לעיל, שיזכור גם לקבל על עצמו שלא ישנה בזה החטא מעתה ועד עולם, ויהא זה לתשובה מעולה על כל מה שחטא.

בזכות זה יהא הקב"ה בעזרנו שנוכה להגיע לתשובה שלימה מלפניו יתברך שמו, ונוכה להשלים את עבודת היום כראוי עד שישמיענו מלמעלה סלחתי.

עיצומו של יום מכפר

חסד עשה עמנו השי"ת שנתן לנו את יום הכפורים
לכפר בו

יום הכפורים הוא מחסדי הק-ל על בריותיו

כתב ה'חינוך' ב'מצות עבודת יום הכיפורים' (מצוה קפה) וזה לשונו: "משרשי המצוה, שהיה מחסדי הא-ל על בריותיו לקבוע להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישוכו, שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה שנה תתמלא סאתם לסוף שנתיים או שלוש או יותר ויתחייב העולם כליה, על כן ראה בחכמתו ברוך הוא, לקיום העולם, לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים".

מוסיף ה'חינוך' עוד: "ומתחילת בריאת העולם יעדו וקדשו לכך, ואחר שיעדו האל ברוך הוא אותו היום לכפרה, נתקדש היום וקיבל כח הזכות מאיתו יתעלה עד שהוא מסייע בכפרה. וזהו אמרם זכרונם לברכה בהרבה מקומות 'ויום הכיפורים מכפר', כלומר שיש כח ליום בעצמו בכפרה בעבירות קלות".

מתוך דברים אלו נוכח אתה לדעת את גודל האהבה ועוצם הרחמים המרוכים הספונים וטמונים ביום הקדוש הזה, אשר בכוחה ובסגולתה לטהר אותנו מכל חטאותינו ופשעינו, שהרי אילו לא היה לנו יום זה 'אחת בשנה' מדי שנה בשנה, הרי שלא היו יוצאים אלא שנים מועטים וחלילה היו מגדישים הבריות את הסאה בחטאים עוונות ופשעים, והיה העולם מתחייב כליה רח"ל.

אבל עתה כאשר יש לנו את יום הכפורים, אשר מתחילת בריאת העולם התייחד והתקדש לתשובה מחילה סליחה וכפרה, הרי שזוכים אנו כל שנה להיטהר מכל חטא ופשע ועל ידי כן ניצולים אנו מגיא צלמוות לחיים טובים ולשלום.

עד היכן מגעת כוחה וסגולתה של האי יומא קדישתא, זאת נדע מהתנא הקדוש רבי, שסבר (יומא ג.) שעיצומו של יום מכפר ואפילו אם לא שב בתשובה, כי עצמותו של יום גורמת להיטהר ולהתכפר מן החטאים, ואפילו לרבנן החולקים עליו וסוברים שאין יום הכפורים מכפר אלא לשבין - והלכה כוותיהו, גם הם מודים שעיצומו של יום מכפר, אלא שכתנאי לזה צריך להקדים בתשובה[ד].

הקב"ה סיבב את כל הסיבות ליום זה שיהיה ראוי לתשובה

ומרי דברי בו בינו נא והתבוננו כיצד סיבב מסבב כל הסיבות והכין את כל התנאים בכדי שיהא יום זה יום מחילה סליחה וכפרה. ראשית כל מתקרב אלינו הקב"ה ביום זה ביותר בכדי שנוכל אכן לשוב אליו יותר בקל, כדכתיב (ישעיה נה, ו) "דרשו ה' בהימצאו קראוהו בהיותו קרוב", ואמרו עלה בגמרא (ראש השנה יח.) "אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים", שבהם קרוב השי"ת אלינו ביותר וכל מי שרק יחפוץ לשוב אליו הרי שפתוחה ידו לקבל שבים, ולמרות שבכל השנה כולה לית אתר אתר פנוי מיניה ומלא כל הארץ כבודו, מכל מקום ישנה בחינה שהקב"ה מתקרב אלינו יותר מבזמנים אחרים[ה].

(ד) ומן ההכרח לומר שגם רבנן מודי שעיצומו של יום מכפר, כי אי אמרת שאין יום הכפורים מכפר אלא למי ששב בתשובה שלמה על כל עוונותיו, אם כן מה חילוק יש בין יום הכפורים לשאר ימות השנה, הלא על ידי התשובה זוכים לכפרה בכל זמן שהוא, אלא ודאי שביום הכפורים אפילו עדיין לא שב בתשובה שלימה, אלא על כל פנים עסק בתשובה, כבר זוכה שעיצומו של יום מכפרת עליו לגמרי.

אך כמובן שחלילה מלהתירשל בתשובה על סמך שעיצומו של יום מכפר, כי אז קרוב לפשיעה הוא, אלא יעסוק בתשובה עד כמה שידו מגעת, ואז אפילו אם עדיין לא הגיע לתשובה שלמה יועיל בידו סגולת עיצומו של יום מכפר ויזכה לתשובה שלמה.

(ה) וראה במדרש תנחומא (פרשת האזינו - פרק ד): בראש השנה דן דיני נפשות אם למות אם לחיים, כד"א בתקיעתא דרב יעל המדינות בו יאמר וכו', ואם עשיתם תשובה לפני

שנית כל, ביום זה מסלק הקב"ה את השטן הוא יצר הרע לבל יוכל להשטין כלל וכלל, וגם שלא יהיה כמסך המבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים, כדאמרו רבותינו בגמרא (יומא כ). כי 'השטן' בגימטריא 'שם"ד', מספר אחד פחות מימות השנה שהוא שם"ה ימים, אלא הדבר מרמזו שהשטן יכול לקטרג רק שם"ד ימים, דהיינו כל השנה כולה חוץ מיום אחד והוא יום הכיפורים שאז אין לו רשות להשטין.

נוסף על כן, ראה ב'ספר החינוך' ב'מצות שביתה ממלאכה ביום הכיפורים' (מצוה שז), שנתן בו טעם למצוות השביתה מכל מלאכה ביום הכיפורים וכדכתיב בתורה (ויקרא כג, לב) "שבת שבתון הוא לכם". וכה כתב: "משרשי המצוה על צד הפשט, כדי שלא נהיה מרודים בשום דבר, ונשים כל מחשבתינו וכל כוונותינו לבקש מחילה וסליחה מאת אדון הכל ביום זה, שהוא נכון לסליחת העוונות מיום שנברא העולם".

הרי לך מכל אלה הדברים, שמסבב כל הסיבות סיבב ותיכנן את יום זה שיהיה ראוי לשוב בתשובה שלמה ואמתית מלפניו יתברך, בין מצד הקב"ה בעצמו שמתקרב אלינו ביותר ביום זה ופושט את ימינו לקבל תשובתנו, ובין על ידי שסוכר את פי השטן לבל יוכל להשמיננו ולהוציא את דיבתנו רעה, וגם שביום זה פנויים אנו מכל מלאכה ושאר כל העניינים הטורדים את הדעת, וממילא יש לנו את מלוא הזמן להתעסק ולהשתקע אך ורק בעבודת התשובה.

בלב שלם אני אקבל אתכם ואדון אתכם לכף זכות, ששערי שמים פתוחין ואשמע תפלתכם, שאני משגיח מן החלונות מציין מן החרקים עד שלא אחתום גזר דין ביום הכפורים, לכך נאמר 'דרשו ה' בהמצאו'.

אמר רב שמואל בר נחמני, משל למה הדבר דומה, למלך שהיה דר במדינה והיו בני המדינה מכעיסין אותו, כעס המלך ויצא מתוכה כמו עשרה מילין ועמד לו, ראהו אדם אמר לבני המדינה דעו שהמלך עמכם בכעס והוא מבקש לשלוח לגיונותיו על העיר להחריבה צאו ופייסוהו ויחזור אצלכם עד שלא ירחיק מכם, פקח אחד היה שם אמר להם שוטים עד שהיה אצלכם לא בקשתם לפייסו ועכשיו קודם שיתרחק צאו אצלו אולי יקבל אתכם, לכך כתיב 'דרשו ה' בהמצאו' - אלו עשרת ימי תשובה שהוא שרוי בנינים, שכן יחזקאל אומר (יחזקאל מג, ח) 'הקיר ביני וביניכם', (ישעיה נה, ז) 'הוי קראוהו בהיותו קרוב יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו וגו'.

להחשיב כל רגע ורגע של היום הקדוש

אי לכך ראוי לכל אחד לייקר ולהחשיב למאד מאד כל רגע ורגע של היום הקדוש והיקר הזה, שהוא אוצר יקר מדי בכדי לאבדו. הגאון רבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל כותב באיגרת על רבו, רבי ישראל סאלאנטער זצוק"ל, שכל חודש אלול היה חוזר ומשנן שנישמר וניזהר ביותר על המרגלית הטובה של יום הכיפורים שלא תיאבד, ועד כדי כך היה רבי ישראל מייקר ומפליא את מעלת היום, עד שאמר כי אילו הקב"ה היה שואלו במה הוא חפץ, היה עונה שהוא משתוקק לזכות לעוד יום כמו יום הכיפורים^[1].

צריך להחשיב את שעת הכושר יקר המציאות זו שבו הקב"ה מוחל לעוונותינו ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, ולהשתדל על כל רגע לכל ילך להביל ולריק ולא יופסד, ולכן כל אימת שיש לו איזה זמן פגיו ביום זה, כגון בזמנים שבין התפלות וכדומה, לא יבלה זמן זה בדברים בטלים, ואפילו בשינה יראה למעט עד כמה שדבר זה בידו, אלא יראה למלאות את זמנו באמירת תהלים או בתלמוד תורה וכיוצא באלו, כך גם ירבה לשפוך שיח ערב לפני בעל הרחמים שיחום וירחם על נפשו שיזכה לתשובה שלימה ואמתית, שתצא נשמתו צחה ומצוחצחת זכה וברה ויזכה להיחתם לחיים טובים ולשלום.

(1) וכה דבריו של רבי ישראל סלנטר באחת מאגרותיו על התשובה (אגרת ז', בספר "אור ישראל"): "יום הכפורים דבר טוב למאד, יום סליחה וכפרה. לא היו ימים טובים לישראל כיום הכפורים (סוף תענית). אין לנו דבר טוב ממנו, אם היינו עושים ההכנה הראויה לתקון דרכינו, כי יום הכפורים מכפר עם התשובה היא עזיבת החטא. אכן, גם המעט טוב מאד, אין ערך לה בעיני התבל. לראות לכל הפחות שתהיה איזו קבלה להבא ביום הכפורים. ובכל בחינה קטנה שבקטנות אשר יכין האדם את עצמו להגדיל בחינת יום הכפורים שלו, אין ערך ואין די באר הצלחת נפשו להנצל מצרות רבות ונצורות, ואין לנו רוח גדול מזה".

ובאגרת נוספת (יד) כתב: כי אי אפשר לתאר את גודל ההבדל להינצל מפורעניות גדולות, רחמנא לצלן, בעולם האמת. כאשר יגדיל אצלו בחינת יום הכפורים מעט גבוה יותר במדרגת התשובה".

וישעי - ביום הכיפורים

ועל דבר זה אמרו רבותינו, שאין לך ישועה גדולה מזו שנתן לנו הקב"ה במתנה את יום זה של יום הכפורים, שבו מושיענו הקב"ה מכל מלאכי המשחית החפצים להעכיר את פנינו ולהביא את חטאותינו לפני המלך, ובקרוב עלינו מרעים לאכול את בשרנו המה כשלו ונפלו, שהקב"ה אינו נותן להם להתקרב, ותמורת זה נותן לנו מחילה סליחה וכפרה.

על דבר זה כבר אמרו במדרש (ויקרא רבה כא, א) "לדרוד ה' אורי וישעי" (תהלים כו, א), 'אורי - בראש השנה, וישעי - ביום הכיפורים', כי כפי שאמרנו, הקב"ה מושיענו ביום הכפורים על ידי שעומד לימין האביונים בדעת להושיעם משופטי נפשם, מן המשטינים והמקטרגים העומדים עלינו לכלותינו ואין הקב"ה מאזין להם ותמורת זה מחונן אותנו מאוצר מתנת חנם במחילה סליחה וכפרה.^[1]

(1) ראה בספר 'שמחה ישראל' (מועדים) וזה לשונו: וזהו מה שכתב המדרש אורי בר"ה וישעי ביוה"כ, רצה לומר, ע"י שמתבוננים באהבת השי"ת, מזה יבינו יקרת אהבתו בנתינתו לנו יום הכפורים, לתקן את כל אשר פגמנו, ולמען נושע בו בכל מיני ישועות בגוף ובנפש.

דברים האלה כתב גם בספר 'רסיסי לילה' להרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע (אות נד), וזה לשונו: וישעי - ביום הכפורים, זהו הישועה אחר שחטא וכבר נכשל במבואות האפלות ונפל בגיא צלמות חס ושלום למקום שנפל. השם יתברך מושיעו בעת צרה ומצילו ופודאו מכל מיני רע חס ושלום שזהו תכלית הישועה עד שמעתה ממי אירא. כי כבר נשלם שלימות היראה הראש השנה שאינו ירא אלא מהשם יתברך ואין לי לירא עוד משום בריה ומשום דבר בעולם לא משאור שבעיסה ולא משיעבוד מלכות כי כבר הוא צדיק ונושע. ולכך אז השמחה בהתגלות יותר כמו שאמרו (תענית כו:) לא היו ימים טובים לישראל וכו' שבהן בנות ישראל יוצאות וחולות וכו' אף על פי שהמצוה הנגלית בו הוא אדרבה לענות נפש היינו לפי שזהו תכלית השמחה של בני ישראל לא על ידי אכילה ושתייה ועינוגי עולם הזה. ואחר שיחטא ויתכפר אז זוכה למקום שבעלי תשובה עומדים שהוא גדול יותר כי הצדיק גמור שלא חטא עדיין בעולם הזה משיג שמחה על ידי עניני עולם הזה כשלוקחם לשם שמים.